

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Александър Владимиров Петков
Факултет по Математика и Информатика
Софийски университет "Св. Климент Охридски"
Професионално направление: 4.5. Математика
Научна специалност: "Геометрия и Топология" (Диференциална Геометрия),
в качеството му на член на научното жури по процедурата, съгласно
Заповед №РД-38-281/09.06.2025 г. на Ректора на СУ "Св. Климент Охридски",
по защитата на дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен "доктор" на тема
"Геометрия на паракватернионно контактни многообразия"
изготвена от Марина Павлова Чомакова
в професионално направление: 4.5. Математика
докторска програма „Геометрия“

1. Кратки биографични данни за дисертантката

Ас. Марина Чомакова е родена в София през 1992 г. Завършва средното си образование в СМГ "Паисий Хилендарски" през 2011 г. От 2011 г. до 2015 г. е студентка във ФМИ на СУ, като се дипломира през 2015 г. като бакалавър по Приложна математика с отлична диплома, с допълнителна квалификация "Учител по математика". Между 2015 г. и 2017 г. е магистрантка в магистърската програма "Алгебра, Геометрия и Топология" на ФМИ при СУ, като се дипломира през 2017 г. като магистър по Математика, също с отлична диплома. През 2018 г. тя е зачислена в редовна докторантура в докторската програма "Геометрия" към катедра "Геометрия" на ФМИ. От 2014 г. до момента Марина Чомакова е асистент към катедра Геометрия на ФМИ при СУ.

Според приложената справка от платформата "Авторите", ас. Чомакова е участвала в 5 научни проекта и в две конференции.

2. Общ преглед, анализ и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е написан на английски език и съдържа 122 страници. Съдържанието е разпределено в три глави, и са цитирани 32 заглавия. Авторефератът към дисертацията е написан изчерпателно и ясно отразява научните приноси. Дисертацията се основава на една публикувана статия и два препринта в платформата arXiv.

Тезисът е посветен на геометрията на паракватернионно–контактните (пкк) многообразия, които са интересен пример за суб–Риманова геометрия. Тази геометрия, която се нарича паракватернионно–контактна (пкк) геометрия, представлява обобщение на пара–3–Сасакиевата геометрия, разглеждана в работи на Alekseevsky, Kamishima, Dancer, Jorgensen и Swann от началото на настоящето столетие.

Ще направим кратък преглед и анализ на съдържанието на отделните глави, като се спрем на основните моменти.

(А) В глава първа е дефинирано понятието паракватернионно–контактно (пкк) многообразие $(M, [g], \mathbb{P}\mathbb{Q})$ като $(4n + 3)$ –мерно гладко многообразие M , снабдено с пак структура. Именно, определено е разпределение H с коразмерност 3, носещо конформна $Sp(n, \mathbb{R})Sp(1, \mathbb{R})$ –структура, и задаващо се локално като ядрото на 1–форма (контактна форма) $\eta = (\eta_1, \eta_2, \eta_3)$ със стойности в $\mathbb{R}^3$, и освен това са изпълнени определени условия за съгласуваност между метриката, почти паракомплексните и почти комплексната структури, и външния диференциал на формата η . Показано е, наред с други важни свойства, че при дадена контактна форма, паракватернионната структура и хоризонталната метрика са еднозначно определени, при условие, че съществуват.

Основен резултат на глава първа е доказване на съществуването на единствена линейна свързаност, с определени "хубави" свойства, наречена канонична пак свързаност, и играеща в пак геометрията аналогична роля, каквато е ролята на свързаността на Tanaka–Webster в CR геометрията и тази на свързаността на Biquard в кватернионно–контактната геометрия.

Дадени са примери на пак многообразия като паракватернионната група на Хайзенберг и пара–3–Сасакиевите многообразия.

Изследвани са свойствата на тензора на кривината на каноничната пак свързаност, като са изведени редица твърдения, свързващи различни тензори, естествено произлизащи от него и от тензора на торзията на тази свързаност.

Показано е, че паракватернионната група на Хайзенберг служи като плосък модел в пак геометрията, именно, че едно пак многообразие е локално изоморфно на паракватернионната група на Хайзенберг точно когато хоризонталната рестрикция на тензора на кривината на каноничната пак свързаност се анулира твърдествено.

В първа глава са въведени и пак–Айнщайновите многообразия като пак многообразия, за които пак–Ричи тензорът е пропорционален на

метриката. Основен резултат тук е, че за пкк многообразие от размерност по-голяма или равна на единадесет и с ненулева пкк-скаларна кривина, условието за пкк-Айнщайновост е еквивалентно на условието многообразието да е локално пкк-хомотетично на пара-3-Сасакиево многообразие, т.е., че пара-3-Сасакиевите многообразия са локално единствените пкк-Айнщайнови многообразия с ненулева пкк-скаларна кривина.

- (B) В глава втора е дефинирано едно специално изображение между пара-3-Сасакиевата структура върху псевдосферата и паракватернионната група на Хайзенберг, наречено паракватернионно преобразуване на Кейли, като е установен резултатът, че споменатите две пространства са локално пкк конформно еквивалентни чрез тази трансформация. В тази глава е дефинирано тензорно поле, наречено паракватернионно-контактна конформна кривина, за което е показано, че е инвариантно при пкк конформни трансформации, и което играе аналогична роля в пкк геометрията, както конформният тензор на Вайл в Римановата геометрия. Именно, доказан е забележителният резултат, че пкк конформната кривина се анулира тъждествено тогава и само тогава, когато пкк многообразието е локално пкк конформно еквивалентно на паракватернионната група на Хайзенберг.
- (C) В глава трета са изследвани специални разслоения над пкк многообразия, наречени твисторни и рефлекторни пространства. Тези пространства, означени съответно чрез $\mathcal{Z}$ и $\mathcal{R}$, се дефинират като подразслоения на каноничното векторно разслоение $\pi : \mathbb{PQ} \rightarrow M$ над едно пкк многообразие $(M, g, \mathbb{PQ})$, като слоевете над точка $p \in M$ се дават чрез

$$\mathcal{Z}_p = \{I \in \mathbb{PQ}_p : I^2 = -\text{id}\} \quad \text{и} \quad \mathcal{R}_p = \{I \in \mathbb{PQ}_p : I^2 = \text{id}\}.$$

Един от основните резултати в тази глава е, че върху твисторно пространство $\mathcal{Z}$ съществува почти CR структура, именно, това е двойката $(\mathcal{K}, J)$, където $\mathcal{K}$ е естествено разпределение върху $\mathcal{Z}$ с коразмерност 1, а J е гладко поле от ендоморфизми на $\mathcal{K}$, удовлетворяващи $J^2 = -\text{id}$.

Друг основен резултат на тази глава е, че върху рефлекторно пространство $\mathcal{R}$ съществува почти пара-CR структура, именно, това е двойката $(\mathcal{K}, J)$, където $\mathcal{K}$ е естествено разпределение върху $\mathcal{R}$ с коразмерност 1, а J е гладко поле от ендоморфизми на $\mathcal{K}$, удовлетворяващи $J^2 = \text{id}$.

Доказано е също, че тези структури са интегрируеми.

Без съмнение, резултатите, получени в настоящата дисертация, са дълбоко нетривиални, и са плод на преодоляване на значителни трудности от идейно и техническо естество от страна на дисертантката.

3. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки по същество.

4. Лични впечатления за дисертантката

Познавам ас. Марина Чомакова от около преди 10 години, когато започна да води упражнения по различни геометрични дисциплини към катедра Геометрия. Прави впечатление на съвестен и отговорен преподавател и ерудиран млад математик. Личните ми впечатления за нея са силно положителни.

5. Заключение

Въз основа на направения преглед, анализ и оценка на предоставения ми за рецензиране дисертационен труд и съдържащите се в него научни и научно-приложни резултати, **потвърждавам**, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и съответния Правилник на ФМИ при СУ за присъждане на асистент Марина Чомакова на образователната и научна степен "доктор" в професионалното направление и научната област на настоящата процедура. Дисертантката не само удовлетворява, но и надхвърля минималните национални изисквания и специфичните изисквания на ФМИ при СУ в професионалното направление и не е установено плагиатство под каквато и да било форма в представените за процедурата материали.

Въз основа на гореизложеното, давам своята **положителна оценка** на дисертационния труд на ас. Марина Чомакова и **убедено препоръчвам** на Научното жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на ас. Марина Павлова Чомакова в професионално направление 4.5. Математика, докторска програма "Геометрия".

07.09.2025 г.

Изготвил рецензията:.....

/доц. д-р Александър Петков/